

dr. Köves Sándorból és dr. Abel Ödönből állt. A gettó lakóit május 18-án átszállították a kolozsvári téglagyárba, majd rövidesen deportálták.²⁵

A szamosújvári és a környékbeli zsidók gettóba tömörítése, majd átszállítása Tamási Lajos polgármester és Bereczky Emil rendőrkapitány, valamint Iványi Andor, a város vezető rendőrtisztjeinek közvetlen irányítása alatt történt.²⁶

Dés. Szolnok-Doboka vármegyét az Endre részvételével április 26-án Szatmárnémetiben tartott értekezleten Schilling János alispán, Weress Jenő, Dés polgármestere, Tamási Lajos szamosújvári polgármester, Sárosy Gyula, Dés rendőrkapitánya, Bereczky Emil, Szamosújvár rendőrkapitánya és Antalfy Pál, szolnok-dobokai csendőrparsncnok képviselte. Az értekezlet céljait és döntéseit egy Schilling által április 30-ára összehívott és elnöksége alatt tartott különértekezleten közölték a vármegye vezető közhivatalnokaival, csendőr- és rendőrtisztjeivel. Ezen az ülésen a megye két fő gettójául Dést és Szamosújvárt jelölték ki.

A polgári tisztségviselők közül az ülésen Krämer Lajos gyógyszerész, dr. Vékás Jenő orvos és dr. Lehner (Lénárd) Zsigmond, Dés tisztiorvosa vettek részt. Krämer javaslata, hogy a dési gettót a Kodor utcában és környékén, a város e túlnyomóan zsidók lakta részén hozzák létre, dr. Vékás és mindenekelőtt dr. Lehner makacs ellenzésén megbukott.²⁷ Az ülésen hozott döntés szerint a gettót a várostól kb. 3,5 km-re, a bunguri erdőben hozták létre, amely egy igen közeli vasúti mellékvonal mentén feküdt, amelyet később a zsidók bevagonírozására használtak fel. A helyi antiszemita lap, a Sztojka László által szerkesztett *Szamosvölgye* még az erdőt is túl jónak találta a zsidók számára, és szívesebben látta volna, ha „kevésbé szép területen, a nyílt mezőn” helyezik el őket.²⁸

Az Antalfy Pál parancsnoksága alatt folyó kampány során néhány nap alatt 7800 zsidót vittek a bunguri erdőbe.²⁹ Ezeknek közel fele dési volt.³⁰ Mielőtt az erdőbe szállították volna a dési zsidókat, három központban gyűjtötték össze őket a városban, ahol értékek után kutatva, testi motozásnak vetették őket alá. Az egyik ilyen központ Bakay Miklós nagy háza volt, de ugyanez zajlott Bakay Miklós portáján és a Káhn-féle faterlepen is. A gettó lakóinak fennmaradó részét a vármegye más községeiből hozták be, sokat közülük először a járási székhelyeken, Bethlenben, Magyarlaposon, Nagyilondán és Rettegen gyűjtötték össze.³¹ A vármegye mezőgazdasági községeinek zsidó lakosságát május 3. és 5. között gyűjtötték össze. A hatóságok kezdetben azzal az elképzeléssel foglalkoztak, hogy Szamosújvár sokkal nagyobb gettójába szállítják őket.³² Május 6-ára azonban legendő felszerelést, köztük a zsidó tulajdonú fatelepekről származó deszkát szállítottak oda ahhoz, hogy a zsidók a bunguri erdő-